

WERK MEE AAN DE GROENE VALLEI 'NATUURPARK MIDDEN-BRABANT'

© Shutterstock

Wegdromen in de Groene Vallei...

De Groene Vallei vormt een groene oase in het drukbevolkte gebied tussen Leuven, Brussel en Mechelen, een nog ongerept landschap. Het is een groot en divers gebied waar moerassen, bossen, graslanden, struwelen en landbouwterreinen afgewisseld worden met weidse vergezichten.

Dwalen tussen orchideeën

De Groene Vallei is als Habitatrichtlijngebied 1500 ha groot en maakt deel uit van het Europees ecologisch Natura 2000-netwerk, waartoe slechts een 30-tal gebieden in Vlaanderen behoren. Natuurpunt beheert reeds meer dan 430 ha topnatuur in De Groene Vallei. Het gebied is van belang voor 12 Europese habitattypes en 14 Europese soorten. Voor Vlaanderen ligt bijvoorbeeld het streefcijfer voor kwaliteitsvol blauwgrasland rond de 50 ha. Tien hectare daarvan moeten in Silsombos worden gerealiseerd.

De flora behoort dus tot de Europese top en vele van de planten komen nog maar op enkele plaatsen in Vlaanderen voor of zelfs alleen nog hier. Door de aanwezigheid van kwel (opstuwend grondwater) vind je er vochtige tot natte gronden op een bodem die op heel wat plaatsen kalk bevat. Deze kalkrijke drassige graslanden herbergen tal van zeldzame soorten met in het bijzonder de orchideeën die er dankzij het natuurbeheer nog welig groeien.

Laat je betoveren door vergeten erfgoed

De fauna spreekt tot de verbeelding: nachtegaal, blauwborst, houtsnip, havik, ijsvogel, ree, vos, hermelijn, libellen, vlinders,... De natuur is hier verweven met cultuur en geschiedenis. Op verschillende plekken langs wandelwegen heb je authentieke dorpsgezichten. Een mysterieus Mariabeeld deed de legende van de Zwarte Madam ontstaan. De Stenen Goot, een unieke constructie die het water van de ene waterloop

over de andere moet leiden, de verschillende molens, kastelen en oude gebouwen maken het gebied Midden-Brabant extra aantrekkelijk.

Een wildernisgevoel

De Groene Vallei biedt met andere woorden schitterende mogelijkheden voor wandelaars en iedereen die van de natuur wil genieten. Stel je voor: een wandeling door moerassen en bossen, wandelen op houten plankenpaden die zich langs bomen, stronken, vijvers en grachten slingeren ... In De Groene Vallei krijg je hier en daar een echt gevoel van wildernis. Hier willen we plaats bieden aan natuur en beleving, aan mensen, dieren en planten. Op dit ogenblik liggen er in de regio al veel natuurgebieden. De Groene Vallei kan uitgroeien tot het groene, kloppende hart van Vlaanderen. Om die droom te realiseren zoeken we partners.

Meewerken aan De Groene Vallei?

Het natuurpark De Groene Vallei wordt gedragen door vier afdelingsbesturen met een 50-tal vrijwilligers met een bestuursfunctie, en meer dan 150 vrijwilligers die meehelpten aan het natuurbeheer en andere Natuurpunt-activiteiten. Samen staan ze in voor het beheer, het onderhoud en de inrichting van 430 ha topnatuur in De Groene Vallei.

In De Groene Vallei staat een natuurgebied ook letterlijk synoniem voor gemeenschappelijke ruimte. Waar samen zorg gedragen wordt voor de natuur en het landschap voor de mensen van morgen. Waar de mensen van vandaag terecht kunnen voor verwondering en beleving, onthaasting en ontspanning, ontmoeting en contact. Waar samen verantwoordelijkheid kan genomen worden voor een gemeenschappelijk project waar men zin, voldoening en vreugde kan vinden. Zo heeft Natuurpunt in de Groene Vallei al 50 km aan wandellussen aangelegd en ingericht, en staan ze in voor het onderhoud.

Projecten in De Groene Vallei

• De Groene Vallei als impuls voor lokale economie

In Europa leveren beschermde gebieden voor 300 miljard euro per jaar aan ecosysteemdiensten, dat komt overeen met 2 tot 3 procent van het Europese bruto binnenlands product. De lidstaten besteden per jaar slechts 6 miljard euro aan het behoud en herstel van natuur. De economische winst is dus groot! Een euro investeren in natuur levert een veelvoud aan economisch rendement. Natuur zit economisch herstel niet in de weg, maar blijkt juist een belangrijke drager voor economisch herstel. We zijn nu volop bezig deze oefening te maken vanuit het Natuurpark Midden-Brabant De Groene Vallei!

• Speelbossen en avonturenpaden

Binnen het eerste projectjaar willen we een concept uitwerken in het natuurpark voor een speelzone waar kinderen en jongeren uit de buurt naar hartenlust kunnen spelen, een picknickplaats waar gezinnen de natuur van dichtbij kunnen ontdekken.

Wil jij ook meewerken aan De Groene Vallei?

www.natuurparkdegroenevallei.be
www.facebook.com/pages/De-Groene-Vallei-Natuurpark-Midden-Brabant

Neem contact op met:

voor Herent:

Patrick Luyten
patrick.luyten@pandora.be
0495 59 85 33

voor Kampenhout:

Walter Ottevaere
walter.ottevaere@pandora.be
0477 55 06 63

voor Kortenberg:

Ewoud L'Amiral
ewoud.lamiral@natuurpunt.be
0476 26 16 34

• Een (prikkel)pad voor mindervaliden

Binnen het eerste projectjaar willen we een concept uitwerken van een prikkelpad met als voornaamste doelstelling het verhogen van de natuurbeleving voor kinderen en jongeren met een meervoudige handicap, door hen extra te prikkelen met geuren, geluiden of de afwezigheid ervan, kleuren, structuren, beweging enz. Zintuigen spelen immers een centrale rol in de ontwikkeling van kinderen. Het prikkelpad kan een nieuwe groene ontmoetingsplaats worden waar, door het 'buiten'leven samen te beleven, de integratie en acceptatie van mensen met een handicap wordt bevorderd.

• Hefboom voor behoud open ruimte

Centraal tussen Brussel, Leuven en Mechelen kan een project als het Natuurpark De Groene Vallei dat de open ruimten als troef uitspeelt, een sterke beleidsmatige hefboom worden t.a.v. dossiers die het open landschap of het Vlaamse landelijke karakter bedreigen... Een uitdijende stad als Brussel bezorgt de omliggende gemeenten al eens wat ruimtelijke knelpunten.

• Instandhouding en verdere ontwikkeling erfgoedwaarden

Het behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de natuurgebieden die we reeds beheren, horen daarbij. De aandacht voor het cultuurhistorische erfgoed en het cultuurlandschappelijke verband waarin dit zich voordoet, past daar goed in. Ook willen we de aandacht voor het cultuurhistorische erfgoed buiten de natuurgebieden binnen dit project mee laten uitstralen... Het cultuurhistorische erfgoed is de kers op de taart van het project 'De Groene Vallei'!

• Landbouw en natuur

In de Groene Vallei is er ook ruimte voor samenwerking en innovatie! Een broedplaats voor vernieuwende ideeën en grensverleggende projecten. Zo ziet de landbouwrap van Kortenberg enerzijds mogelijkheden voor onze landbouwers die aan thuisverkoop doen om via de hoofdboort van het Natuurpark hun bedrijf en producten te promoten (lage ecologische voetafdruk). Anderzijds werd er gedacht aan landbouwleerpaden tussen de verschillende gebieden in De Groene Vallei... Het project is zo sterk als de breedte van samenwerking binnen de lokale gemeenschap!

Het hart van de Groene Vallei

Het Silsombos en de Molenbeekvallei vormen samen het hart van de Groene Vallei.

De Molenbeekvallei

De Molenbeekvallei is een gevarieerd natuurgebied met broekbossen, moerassen, vijvers, rietland en schrale graslanden. De Molenbeek volgt er gedeeltelijk haar natuurlijke loop en gedeeltelijk een door mensenhanden opgetrokken en rechtgetrokken loop in functie van de watermolens die erop gebouwd zijn. Ook de leibeken in de komgronden werden door de mens gegraven om het kwelwater af te voeren. Je kan hier nog het oude rabattensysteem herkennen: parallelle grachtjes op geringe afstand van mekaar, die voor de afwatering zorgden. Een deel van het gebied was vroeger hooiweide en een ander deel hakhoutbos. In het oostelijke deel werd turf gewonnen. Veertig jaar geleden was hier veel meer open water te bespeuren. De zeldzame moerasvaren en de delicate pluimzegge zijn er nog te bewonderen.

Bosorchis
Foto Ewoud L'Amiral

Gevlekte orchis
Foto Luc Vervoort

Vleeskleurige orchis
Foto Rollin Verlinde © Vilda

Brede orchis
Foto Archief JR

Grote muggenor orchis
Foto Marcel Bex

Hondskruid
Foto Archief JR

Brede wespenorchis
Foto Archief JR

Moeraswespenorchis
Foto Archief JR

Bijenorchis
Foto Ewoud L'Amiral

Bergnactorchis
Foto Ewoud L'Amiral

Grote keverorchis
Foto Archief JR

De Pels van de Groene Vallei: de orchideeën

Hoewel de wilde orchideeën in Vlaanderen niet zo opvallend zijn als hun tropische tegenhangers of de soorten die je in de bloemenwinkel aantreft, behoren ze wel tot de meest mystieke, aantrekkelijke en helaas ook zeldzame soorten van onze flora. Graag laten we je kennismaken met enkele pronkstukken die je in De Groene Vallei kan aantreffen.

In het voorjaar schitteren de mooie graslanden met dotterbloem, echte koekoeksbloem, sleutelbloem, bosorchis,... De ijsvogel laat er zich regelmatig zien en tijdens het broedseizoen kan je in de rietkragen de kleine karekiet bewonderen. In de herfst zie je dan weer zeldzame paddenstoelen verschijnen zoals de saffraanamaniet en het gewoon varkensoor.

Het Silsombos

Het Silsombos straalt een mysterieus gevoel uit wanneer een sluier van mist je in de ochtendschemer door de moerassen begeleidt. Het gebied is tevens een plek waar volkslegenden en natuur onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De Zwarte Madam, een Onze-Lieve-Vrouwbeeld, is de spil waar tal van legendes rond hangen. In de zomer vliegen er tientallen weidebeekjuffers in de buurt. In de bloemenrijke graslanden tegenover de Zwarte Madam bloeit vanaf eind augustus de frêle herfsttijloos. De kroonjuwelen van het Silsombos zijn ongetwijfeld de acht orchideeënsoorten die er bloeien. Een orkest van nachtegalen, sprinkhaanzangers, zanglijsters en blauwborsten maken de kleurrijke natuurervaring compleet.

Zo bijzonder en uniek de drassige graslanden zijn, zo indrukwekkend zijn ook de broekbossen. Vroeg in het voorjaar kan je er biodiverse schatten bewonderen. Eenbes, speenkruid, bosanemoon en slanke sleutelbloem tooien elk jaar de geboorte van een nieuwe lente. In de zomer knipogen de tot twee meter hoge reuzenpaardenstaarten naar een prehistorisch verleden.

Moerassen en turfputten

Torfbroek

“Er zijn heel wat mensenhanden nodig om het eruit te laten zien alsof het door geen mensenhand beroerd is.” Als deze boutade van Midas Dekkers ergens op toepasselijk is, dan is het wel op het Torfbroek. Het gebied is een restant van een uniek moeras, gevoed door zeer kalkrijk grondwater. Deze natuurparel is een waar koestergebied voor planten. Veel soorten zijn in de rest van Vlaanderen uitgestorven, maar vinden hier hun laatste toevluchtsoord.

De gemeentelijke overheid verkocht in 1928 dit natuurgebied aan een bouwmaatschappij voor de aanleg van een villawijk. Er volgden 50 jaar van aftakeling. Uiteindelijk kwam het onbebouwde deel in 1977 in beheer van Natuurpunt. Met man en macht worden de dichtgegroeide hooilanden en moerassen weer opengemaakt en open gehouden. Hoewel bepaalde littekens onuitwisbaar zijn, is het herstel opzienbarend. Dit gebied is absoluut een bezoek waard, zeker in juni, wanneer een zee van orchideeën je begroet!

Rotte Gat

De Rotte Gat is een groot broekbos vlakbij de dorpskern van Meerbeek. Het gebied bestaat uit natte bossen, ruigtes, moerassige graslanden en veenmoerassen. Via natuurbeheer proberen we er de natuurrijkdom te verhogen. De Rotte Gat zijn de thuisbasis voor heel wat dieren. De ijsvogel broedt er tussen de wortels van omgevallen bomen. Het gebied herbergt een populatie reeën en we vinden er een pak vogels: zwarte specht, buizerd, boomklever, matkop, houtsnip, kerk-, rans-, bos- en steenuil. Bijzonder in de Rotte Gat is ook de wijde verspreiding van de maretak. In het voorjaar wordt het gebied bontgekleurd door de prachtige voorjaarsflora.

De bossen van de Groene Vallei

Kastanjebos

Alhoewel hier nu nog maar weinig kastanjabomen te vinden zijn, heette dit bos reeds Castaniën-bosch toen graaf de Ferraris in 1778 zijn beroemde kaarten tekende. Het natuurgebied bestaat uit vochtige tot natte gronden met plaatselijk kwel (natuurlijk opstuwend grondwater). Het natuurgebied Kastanjebos wordt doorsneden door de Lipsebeek. Op sommige plaatsen zit er ook wat kalk in de bodem. Dit zorgt voor een zeer gevarieerde en typische plantengroei. Sommige delen van het Kastanjebos hebben een overweldigende voorjaarsflora met bosanemoon en daslook. Verder zijn hier ook het zeldzame heekruid en de eenbes, samen met de slanke sleutelbloem te vinden. Bij aanvang van de herfst is de herfsttijloos koning in het gebied, later op het seizoen gevolgd door een enorme variatie aan paddenstoelen waarbij de kopergroenbekerzwam de kroon spant!

Om in de aanliggende graslanden de bloemenrijkdom te behouden spannen vrijwilligers zich twee keer per jaar in om, naar aloude traditie, de hooilanden te maaien. Bijna tien jaar maaibeheer heeft voor leuke resultaten gezorgd: zilverschoon, zwarte zegge, wilde bertam, grote valeriaan, penningkruid, moesdistel, speerdistel, kale jonker, brede orchis, knolsteenbreek, knoepkruid...

Hellebos-Steentjesbos-Rotbos

Het Steentjesbos vormt samen met het Schiplakenbos, het Snijselsbos en het gebied Hellebos-Rotbos een groene corridor tussen de gemeenten Berg, Perk, Elewijt, Kampenhout en Hever (Schiplaken). De mix van loofbomen en naaldbomen zorgt ook voor een gevarieerde fauna in het Steentjesbos. Spechten, reeën en vleermuizen genieten van dit afwisselende gebied. Misschien zie je langs de naaldhoutbosjes wel het mooie goudhaantje of de boomklever. In het Steentjesbos oogst men jaarlijks wilde lijsterbes als autochtoon plantgoed. Autochtoon plantgoed vormt een soort keurmerk. Het garandeert een oorsprong van dichtbij waardoor het goed past in ons klimaat. De naam

Hellebos heeft niets te maken met de hel, maar wellicht met de benaming 'lelleveld'. In het hoefijzervormige bos ligt een akkergebied met die naam. Die komt wellicht van 'litle veld' of klein veld. Een oud bosgedeelte, dat als natuurbos wordt beheerd, is het interessantst. Het bos staat er al eeuwen: op oude kaarten komt het al voor.

Walk for Nature 2014

Wandelen voor meer Biodiversiteit

SILSOMBOS ZONDAG 8 JUNI NATUURPARK DE GROENE VALLEI

Voormiddag: vroege vogels, wandelen of symposium

- **7u00: Vroege-ochtendwandeling met ontbijt**
inschrijven via www.natuurparkdegroenevallei.be
- **10u00: Symposium 'Doorstart Natuurpark De Groene Vallei'**
met aansluitend receptie
Aanmelden: ewoud.lamiral@natuurpunt.be

Namiddag doorlopend: genieten van grensoverschrijdende natuur en landschap, wandelen, ontdekken en genieten met het hele gezin

11u00 - 17u00:

- Landschapspostenwandeling en groene valleifietstochten door en langs de natuurbieden van Kampenhout, Kortenberg en Herent.
- Huifkartochten
- Live muziek door de Bergse Kerkpoortclochards
- Verschillende standjes van partners waaronder streeklekkers
- Kinderanimatie (koesterbuurkermis, kindergrime, springkasteel)

Een organisatie van Natuurpunt Oost-Brabant i.s.m. Natuurpunt Kampenhout, Natuurpunt Herent, Natuurpunt Kortenberg en Natuurpunt MaViSt
www.walkfornature.be • www.natuurparkdegroenevallei.be

Partners: Provincie Vlaams-Brabant, Gemeenten Herent, Kortenberg en Kampenhout, Agentschap voor Natuur en Bos, Mount Oberon, Carpinus, Wriemeling, 't Silsomhof, Châlet Lillebroeck, Brasserie T.C. Leliehof, Hoewwinkel 't Waterbos, Den Ouden Tijd, Café De Schuur, lokale verenigingen en initiatieven.

AFSPRAAK

Centrum Nederokkerzeel
Parkeergelegenheid
aangegeven
door wegwijzers

Deelname aan de Walk for Nature:

€ 2 per persoon
of € 4 per gezin
voor leden
van Natuurpunt
en partnerorganisaties

Niet-leden betalen
€ 4 per persoon
of € 8 per gezin

t.v.v.
GeefomNatuur,
Natuurpark De Groene Vallei

Foto's: Ewoud Lamiral